

Opinie - Spelen van de wrok of van de vriendschap? (5.8.08)

Enkele dagen voor de start van de Olympische Spelen lijkt het alsof er een alternatieve competitie aan de gang is. Sommige journalisten en mensenrechtenorganisaties uit Europa en de VS wedijveren met elkaar om wie het meest negatief en selectief, provocerend en belerend over China kan berichten. Op de valreep heeft zich ook nog een Spaanse rechter gekwalificeerd. De gouden medaille is voor wie meent dat hij Beijing heeft kunnen dwingen tot verandering.

In een zakelijke en waarheidsgetrouwe verslaggeving of beoordeling van de Volksrepubliek moet worden erkend dat de mensenrechten er voortdurend vooruitgaan. De definitie en het handvest van de Verenigde Naties spreken over politieke burgerrechten, maar ook over even belangrijke economische, sociale en culturele rechten. Als je China vergelijkt met landen met dezelfde economische ontwikkelingsgraad en met een vergelijkbare inkomensniveau, omvang of bevolkingsgrootte doet China het op bijna alle vlakken beter: 400 miljoen mensen uit de armoede getild, meer gelijke kansen voor vrouwen en mannen, langere levensverwachting, hoge alfabetiseringsgraad, langer onderwijs voor meer mensen, betere arbeidswetgeving. Het jaarlijkse rapport van de United Nations Development Programme, verschillende wetenschappelijke onderzoeken en studies, de ervaringen van Chinezen zelf en van buitenlanders die er voor langere tijd wonen, wijzen het uit. Burgerrechten en individuele politieke vrijheden zijn nog beperkt, maar ook hier ziet men een onmiskenbare vooruitgang: een groeiende diversiteit aan meningen (op internet en op straat), een vrijere pers die steeds meer via onderzoeksjournalistiek belangrijke maatschappelijke debatten stimuleert. Een weliswaar voorzichtige democratisering binnen en buiten de communistische partij die door de huidige leiding klaar en duidelijk op de agenda is gezet.

Het zou correct zijn om betreffende de aardbeving de aandacht niet alleen te concentreren op mensen die hun verdriet in machteloze woede uiten, maar om ook te erkennen dat in Sichuan de staat miljarden heeft ingezet voor een reddings- en hulpoperatie zonder weerga, dat er zeshonderdduizend tijdelijke woningen klaar zijn of op stapel staan, dat de regering de Chinezen heeft geïnspireerd tot geweldige solidariteit en heeft toegezegd de kwestie van de slechte schoolgebouwen tot op bodem te onderzoeken.

Bij de onteigeningen voor de Spelen zijn er, zoals overal bij onteigeningen, fouten gemaakt en burgers die ontevreden blijven. Maar de meesten wonen nu in betere huizen en hebben een compensatie gekregen die voor een derdewereldland behoorlijk is.

Uiteraard is China trots op het mogen organiseren van de Olympische Spelen en op de complimenten die het Internationaal Olympisch Comité geeft voor de algemene organisatie en voor de uitstekende infrastructuur. Hoe kwaadwillig moet je zijn om zelfs deze grootse prestatie af te breken of het feit dat de Chinezen “dit graag laten zien” als iets bedreigends of bedrieglijks voor te stellen?

Het kan echt wel anders. Greenpeace geeft een voorbeeld. In het milieuraapport China after the Olympics: Lessons from Beijing van 28 juli, vermelden ze veel tekortkomingen, maar ze geven tenminste evenveel goede cijfers: het openbaar vervoer dat sterk is uitgebreid en verbeterd (vijf nieuwe metrolijnen!), 32.000 gezinnen geholpen om over te schakelen van steenkool op elektriciteit voor de verwarming, 4000 bussen die rijden op samengeperst vloeibaar aardgas, de uiterst strenge Europese IV-norm voor de uitstoot van voertuigen, enz. Het is niet nodig geweest om op hoge toon te eisen dat de, toch zeer kritische, internetsite van Greenpeace vrij toegankelijk moest worden. De milieuorganisatie adviseert uit eerlijke

bezorgdheid, geeft haar mening met normaal respect en zoekt niet eenzijdig naar het negatieve. Het resultaat is dat de Chinezen, ook leden van de regering, tegenover een dergelijke aanpak open staan en ook kunnen staan voor overleg en discussie.

Organisaties zoals Amnesty International zien alleen maar politie, geblokkeerde sites en gearresteerde dissidenten. China zou zijn beloften voor meer vrijheid rond de Spelen hebben gebroken. Op elke concessie van Beijing wordt met weer nieuwe eisen gereageerd.

Misschien is het goed ook eens rekening te houden met het gezichtspunt van de Chinezen. Rellen in Tibet, bommengooiers in Xinjiang die gemerkt hebben hoe je via een bevooroordeelde pers de publieke opinie in het Westen kunt bespelen... Je zou voor minder huiverig zijn om het risico te nemen dat doorgedraaide actievoerders het sportfeest gaan bederven.

De Chinese leiders gaan realistisch te werk. De partij trekt de lessen uit de crisis van de linkse beweging en ze kan dat doen omdat ze als partij is blijven bestaan. De regering streeft vandaag meer naar gelijkheid en herstelt fouten uit het recente verleden, niet omdat de Wereldbank dat wil, niet om zich aan de macht vast te klampen, maar wel degelijk omdat ze de belangen van de bevolking voor ogen houdt en naar de eisen luistert. De leiders ontkennen de problemen beslist niet, maar ze willen en zullen zelf de rangorde en de volgorde van die problemen bepalen. De Chinezen zullen hun eigen oplossingen vinden, bijgestaan door de mensen die het echt goed met ze menen.

Dirk Nimmegeers, redacteur China Vandaag (uit eigen naam)